

[Statsministeren.]

ropa simpelt hen ikke. Det kan ikke lade sig gøre, og jeg vil da også her sige, at blandt de vesteuropæiske statsmænd, jeg har talt med — og det er vel så nogenlunde dækkende størstedelen af feltet, vi kommer i samarbejde med, hvis vi går ind i EF — har jeg ikke hørt én eneste, der turde afbryde det sikkerhedspolitiske samarbejde med de nordamerikanske lande. Vi kan ikke i Vesteuropa klare os selv på disse områder. Så længe der er spændingsforhold mellem øst og vest, og så længe sikkerhedspolitikken desværre må bygges på dette, så må vi have samarbejdet mellem Vesteuropa, USA og Canada og kan ikke skabe det i Vesteuropa alene. Det vil ikke være økonomisk muligt at gøre det, og det vil ikke være politisk muligt at få beslutninger til det.

Derfor tror jeg, at det økonomisk noget stærkere og politisk bedre samarbejde Europa, der kommer ud af det udvidede fællesmarked, langt bedre vil være i stand til at føre afspændingspolitik, påvirke vore allierede på den anden side af Atlanterhavet til at føre afspændingspolitik og vil have den styrke, som f. eks. den nuværende tyske regering viser, til at føre en selvstændig afspændingspolitik over for sine naboer mod øst. Er EF afspændingsvenligt? Ja.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen: Nu bliver EF jo hverken det ene eller det andet, fordi den danske statsminister siger det. Det er der en række andre kræfter der er med til at bestemme, og deriblandt er de kræfter, som i øjeblikket slås om magten i det, som statsministeren tidligere meget dramatisk kaldte en ny europæisk skæbnetime. Der er meget stor risiko for, at det om ikke denne gang, så inden for en overskuelig tid kan lykkes kræfter, som vi alle helst ikke ser vende tilbage, at dominere vesttysk politik — jeg har i hvert fald indtryk af, at det er os alle, der helst ikke ser det, ud fra de udtalelser, der er faldet her i dag. Der er risiko for, at disse kræfter alligevel vender tilbage og bremser den afspænding, som er i gang; og med den økonomiske position, Vesttyskland har, er Vesttyskland en dominerende stat inden for fællesmarkedet, og det kan ikke undgå at få følger for fællesmarkedets hele politik, især

da man nu også er begyndt at blande sig i udenrigspolitik.

Jeg kunne i øvrigt godt have lyst til at spørge statsministeren, som har talt med disse europæiske statsmænd, om det da kun er offentligt, den britiske premierminister efterlyser en fælles udenrigspolitik, meget stærkt endda, og siger, at en sådan fælles udenrigspolitik inden for fællesmarkedet uundgåeligt også vil føre til en fælles forsvarspolitik. Men det er måske kun noget, den britiske premierminister siger offentligt, det kan jo være, han undlader at sige det, når han taler privat med den danske statsminister.

(Kort bemærkning).

Morten Lange: Det var særpræget, at statsministeren ikke forstod argumentet i de bemærkninger, jeg kom med om styringen af store økonomiske enheder. Jeg havde den tro, at statsministeren engang — han sagde jo, han var blevet lidt ældre — havde studeret økonomi, og det forekommer mig netop at være dér, vi løber ind i et meget væsentligt spørgsmål: hvorledes skal man styre disse store, komplicerede økonomiske enheder i en tid, hvor den tekniske og økonomiske udvikling bliver stadig mere kompliceret? Jeg tror, vi lærte allerede fra 1930'erne, at de store enheder var svære at styre, og det er derfor, det er min opfattelse, at alle disse gode tanker, som statsministeren fører frem, om, at man skal samarbejde regionalt imellem 10 europæiske stater for at undgå kriser osv., er en fejltænkning. Der skal ske et internationalt samarbejde imellem alle lande for at gardere sig imod store valutamæssige og økonomiske skred, men derudover vil en sådan stor koncentration, som man tænker på i Fællesskaberne, efter al indsigt, jeg har fået til at stå på benene om økonomi i denne debat — og efterhånden har vi hørt temmelig meget fra sagkyndige økonomers side, som peger i samme retning — give de allerstørste vanskeligheder netop for de europæiske fællesmarkedspartnere, hvis der indtræffer en depression, for mulighederne for at blive enige om de fornuftige skridt til at afbøde den vil være langt vanskeligere i den femkantede forhandlingsform, som De europæiske Fællesskaber nu engang har gjort til deres.